

Mindre Meddelelser

Iagttagelser, som er godkendt af sjældenhedsudvalget, er mærket med stjerne (*).

Records approved by the rarity-committee, are marked with asterisks ().*

YNGLEFUND AF SORTSPÆTTE (*Dryocopus martius*) I GRIBSKOV

Den 28. april 1966 fandt jeg redehullet af en Sortspætte (*Dryocopus martius*) i Gribskov. Et ynglende par konstateredes og iagttoges igennem rugeperioden og under ungernes opvækst i redetiden.

Indtil midten af maj rugedes der konstant af begge mager. Hannen rugede om natten, mens partret om dagen afløste hinanden med 1 til 2½ times mellemrum, dog rugede hannen den 1. maj 5 timer i ét stræk. Lignende rugeforhold angives af BLUMÉ (1962). Afløsningerne antog den efter BLUMÉ (1962) ceremonielle karakter: Når en af magerne kom for at afløse den rugende fugl, hørtes fra den en stemme, der mindede om Allikens (*Corvus monedula*) stemme. Denne lod den lyde, indtil den rugende fugl fløj ud af redehullet, og den afløsende fugl kunne komme ind i reden. I rugeperioden ville jeg helst undgå at forstyrre og holdt derfor øje med reden i en afstand af ca. 75 meter. Ved hjælp af kikkert (7×50) og teleskop (25×60) var iagttagelsesforholdene tilstrækkelig gode til, at man, når belyningsforholdene var til stede, kunne kønsbestemme Sortspættene.

Fra midten af maj hørtes ungerne svage, hæse og raslende lyde, der foredroges i et rytmisk tempo, men kun når man stod helt henne ved redetræet, var det muligt at høre dem. Sidst i maj, da ungerne begyndte at kigge ud af redehullet og ivrigt blev fodret dér af de gamle, hørtes deres højroastede skrig, mindende om Husskadens (*Pica pica*) grove, hæse skræppen og ganske ulig de hurtigere, højere og mere skingre skrig hos redeunger af Stor Flagspætte (*Dendrocopos major*). De unge Sortspætter havde allerede da så udfarvede fjerdragter, at de kunne kønsbestemmes. Kuldet bestod af to hanner og en hun, alle med kortere næb end de gamle fugle, og desuden havde hannerne mattere rød, nærmest brun pande.

Den 10. juni var ungerne fløjet fra reden, og samme dag så jeg en ung han blive fodret ca. 200 meter fra reden. Det bemærkedes da, at ungfuglen havde noget kortere hale end den gamle.

Det er aldrig tidligere lykkedes mig at finde Sortspætten ynglende i Gribskov, skønt jeg hver vinter siden 1961 har iagttaget flere individer (i vinteren 1965-66 konstateredes 10 fugle) ved overnatningspladserne. Disse besøgte jævnligt og jeg var derfor helt fortrolig med denne spætteart, da jeg fandt reden.

Sortspætten konstateredes første gang som dansk ynglefugl i Teglstrup Hegn i 1961 (REICH 1962), men der er sandsynlighed for, at den har ynglet i Gribskov i 1930-erne og 1940-erne (TORTZEN 1962). I år (1966) meddeler N. BLÆDEL i artikel i „Politiken“ (3. juli 1966), at arten yngler „i en skov på Sjælland“, og nævner, at der findes yderligere to par i Nordsjælland og endelig også på Bornholm.

PETER JØRGEN PETERSEN.

SUMMARY: Black Woodpecker (*Dryocopus martius*) breeding in Gribskov, North Zealand. – A nesting pair was observed during the breeding season. In daytime both parent birds incubated, during the night only the male. Three young Woodpeckers left the nesthole in the beginning of June. There are only very few earlier instances of Black Woodpeckers breeding in Denmark.

Litteratur

- BLUMÉ, D., 1962: Schwarzspecht – Grünspecht – Grauspecht. – Wittenberg Lutherstadt.
- REICH, V. E., 1962: Sortspætten (*Dryocopus martius* (L.)) konstateret som dansk ynglefugl. – Dansk Ornith. Foren. Tidsskr. **56**: 84-85.
- TORTZEN, N. J., 1962: Sortspætten (*Dryocopus martius* (L.)) i Gribskov. – Dansk Ornith. Foren. Tidsskr. **56**: 135-141.

SKOVSNAPPER (*Scolopax rusticola*)

MED ABNORMT KORT NÆB

Som omtalt af FOG (1965) havde Vildtbiologisk Station, Kalø, indtil da haft to Skovsnapper (*Scolopax rusticola*) med abnormt kort næb til undersøgelse. Fra spidsen til pandens fjer målte overnæbbene henholdsvis 38 og 36 mm, medens næblængden var fra 68 til 78 mm hos otte normale eksemplarer i Vildtbiologisk Stations samling.

I 1966 er man igen præsenteret for kortnæbbede snapper, nemlig to individer. Det ene blev nedlagt i Ørbæk skov, Nimtofte, Djursland, den 10. november. Overnæbbet er 47 mm langt, og afstanden fra næbbets spids til næseborets distale kant er 39 mm eller 83% af den totale næblængde. Fuglen vejede 292 gram, og intet tydede på, at den havde haft fourageringsbesvær. Næbbet bærer ikke spor efter nogen beskadigelse, og man må derfor antage, at der er tale om en medfødt abnormitet. Skindet findes i Vildtbiologisk Stations samling.

Det andet individ er nedlagt i Lakkendrup Skov, Gudbjerg Sydlyn, den 11. november. Stationen modtog fuglen i grydeklar tilstand, og et nøjagtigt næbmål kunne ikke tages, men næbbets længde er ca. 40 mm. Fuglen syntes velnæret. Næbbet bærer ikke præg af tidligere brud. Snappens hoved findes på Vildtbiologisk Station.

I en artikel, som forfatteren publicerede i de fem danske jagtblade (december 1966 og januar 1967), omtaltes de tre først indsendte snapper, og jægerne opfordredes til at forære eller låne Vildtbiologisk Station de kortnæbbede fugle, som man eventuelt nedlagde. Artiklen henstillede desuden til læserne, at man gav stationen meddelelse om tidligere skudte skovsnapper med abnormt næb. Artiklen har endnu ikke givet anledning til, at man har modtaget nogen fugle, men der er kommet skriftlige henvendelser med oplysning om følgende fem kortnæbbede skovsnapper, som er skudt i Danmark og Sverige fra 1948 til 1966.

1) Skovfoged E. TØRNÆS, Lakkendrup Skov, Gudbjerg Sydlyn, har for nogle år siden (tidligst 1948) nedlagt en kortnæbbet sneppe i Gudbjerg Skov.

2) Højesteretssagfører BENT JACOBSEN, Frederiksholms Kanal 20, København K., skød på Tranekær, Langeland, i marts 1952 en fugl, hvis næb skønnedes at være halvt så langt som normalt. Med hensyn til næbbets bygning og kroppens størrelse og vægt var i øvrigt intet unormalt at bemærke.

3) Landmand KNUD MADSEN, Ristinge, Humble, Langeland, nedlagde omkring den 1. november 1966 ved Ristinge en sneppe, hvis næb ifølge de modtagne oplysninger målte 40 mm.

4) Overlærer K. LAMBERG oplyser i et brev, at hr. ANKER DREJØ, Pillemark, Samsø, den 20. no-

vember 1966 skød en sneppe med kort næb i Fogedmarken på Samsø. Fuglen indsendtes til Jagt- og Skovbrugsmuseet i Hørsholm og omtales af PALUDAN (1967). Næbbet målte 33 mm, og der var ikke antydning af ydre vold.

5) Forretningsfører ALLAN NATHANSEN, F. Nansensvej 32, Århus, nedlagde den 29. 11. 1966 på Krabberup mellem Høganås og Mølle på Kullen, Sverige, en sneppe af normal farve og størrelse, men med kort næb. Det forekom meddelelsen, at undernæbbet var relativt kortere end overnæbbet sammenlignet med forholdene hos normale eksemplarer.

I alt foreligger der nu data om ni kortnæbbede snapper; det er bemærkelsesværdigt, at alle iagttagelser er af nyere dato. Ikke mindre end fem af fuglene er skudt i 1966.

Ifølge STRANDGAARD (1962, 1964, 1965 og 1966) har det årlige, danske jagtudbytte af skovsnapper i de senere år varieret fra 21.000 til 35.000. Selv om Stationen selvfølgelig ikke har modtaget indberetning om alle nedlagte, kortnæbbede individer, ser man tydeligt, at det er en sjældenhed at nedlægge et sådant.

JØRGEN FOG.

SUMMARY: Seven more specimens of Woodcocks (*Scolopax rusticola*) with abnormally short bills are described (comp. FOG 1965). Two birds were examined by the Game Biology Station, i. e. one bird with an upper mandible measuring 47 mm (shot Eastern Jutland, Nov. 10th 1966) and one bird with an upper mandible measuring about 40 mm (shot Funen, Nov. 11th 1966). According to information from sportsmen four more birds were shot in Denmark 1948–66 and one in Sweden Nov. 29th 1966.

Litteratur:

- FOG, J., 1965: To skovsnapper (*Scolopax rusticola*) med abnormt næb. – Dansk Ornith. Foren. Tidsskr. **58**: 141–142.
 – , 1967: Tre mærkelige snapper. – Dansk Jagttidende **83**: 327.
 PALUDAN, K., 1967: Beretning fra Jagt- og Skovbrugsmuseet i Hørsholm. – Skovbrugstidende **53**: 15.
 STRANDGAARD, H., 1962: Vildtudbyttet i Danmark. – Danske Vildtundersøgelser, hefte 9. 120 pp.
 – , 1964: Vildtudbyttet i årene 1961/62 og 1962/63. – Dansk Vildtforskning 1963–64: 31.
 – , 1965: Vildtudbyttet i årene 1962/63 og 1963/64. – Dansk Vildtforskning 1964–65: 15–16.
 – , 1966: Vildtudbyttet i årene 1963–64 og 1964/65. – Dansk Vildtforskning 1965–66: 30–31.

VANDSANGER (*Acrocephalus paludicola*)* . PÅ SKALLINGEN

D. 13. august 1966 havde vi henlagt en ekskursion til halvøen Skallingen i Sydvestjylland og fik herunder lejlighed til at konstatere tilstedeværelsen af en Vandsanger (*Acrocephalus paludicola*).

Fuglen blev truffet i et område, der benævnes „Sibirien“, og som biotopmæssigt udviser de samme karakterer som hovedparten af de indre dele af Skallingen. Nærmere betegnet var der tale om en mindre, langstrakt og lavvandet sø omgivet af engarealer. Søkannten var bevokset med en bræmme af sumplanter.

Første gang fuglen blev iagttaget, var, da den fløj op fra vegetationen ved søkannten omkring fem meter fra os. Den fløj lavt hen over den tilkranseende eng og landede derpå igen, hvorefter vi kunne iagttage, at den trykkede imellem græsvæksterne, der her var 10–15 cm høje. Da vi gik hen mod den, blev der observeret en ganske interessant adfærd, idet den nu løb afsted gennem græsset, alt imens den konstant holdt sig tættest muligt ved jordoverfladen, hvilket forårsagede, at dens flugt nærmest forekom som snoede bevægelser ind og ud af græsbekvæstningen og iøvrigt udviste iøjnefaldende krybende karakterer. Dernæst lettede den, og efter den påny var landet, gentog sceneriet sig nogle gange. Hvis den ikke blev provokeret til at gøre brug af vingerne, foretrak den at liste væk i græsset og udnytte sine fortræffelige camouflagemønstre, en manøvre, som efter dette tilfælde at dømme, foretrakkes i faresituationer. Iøvrigt søgte den en overgang også skjul i en kogleaksbevoksning, og når vi forsøgte at jage den ud af denne, skulle vi ind på få meters afstand af den og slå på planterne, før den forlod sit skjul og fløj op – en uvilje mod at flyve, som den har tilfælles med Græshoppesangeren (*Locustella naevia*).

Efter længere tids observationer med kikkerters kunne vi afgøre, at der var tale om nævnte art. Desuden lykkedes det os at fange Vandsangeren med spejlnet, hvorefter vi kunne bekræfte rigtigheden af bestemmelsen. Den blev målt samt mærket med ring fra Zoologisk Museum, København. Yderligere blev der taget fotografier af fuglen, hvilke er forelagt som bevismateriale.

Udseende: Fuglen var så stor som en Sivsanger (*Acrocephalus schoenobaenus*), en art som den iøvrigt lignede. I litteraturen nævnes også muligheden for forveksling med specielt unge Sivsangere, idet disse kan optræde med en dog oftest svag udviklet gul issestribe og af den grund få lighed med Vandsangeren. Som det vil fremgå af beskrivelsen, er der flere fakta som f. eks. Sivsangerens ustribe overgump contra Vandsangerens stribede, der udelukker en forveksling med Sivsanger. Som helhed udviste Vandsangeren en meget broget farvesammensætning, hvoraf gulbrun – i varm og kraftig tone –

samt sort var de dominerende kulører. Issen og dennes sider var delt i fem længdegående brede striber. Selve issestriben var kraftig gul. Denne blev på begge sider begrænset af en sort stribe og disse blev igen afgrænset af striber i kraftig gul. De brede striber afgrænsedes på begge sider af en smal sort øjestrige. Overhals, for- og bagryg var stribet i sorte og gulbrune farver, som ikke virkede diffuse, men stod forholdsvis markante overfor hinanden. Skulderfjer og overvingedækfjer udviste samme farvesammensætning, medens svingfjerene virkede mere udflydende i brunt, men med en grålig tone. Overgump og overhaledækfjer, der fremviste en kraftig gulbrun grundfarve med en svag rødlig tone iblandet, havde sorte længdestriber. På den yderste del af styrefjerene var skafterne og nærmeste del af fanerne sorte, medens den øvrige del af fjerene var gulbrune. Kropssider, strube og bug udviste en gulhvid nuance. Benene var bleggule. Stemmen hortes ikke.

TORBEN SØRENSEN, CARSTEN BACH SØRENSEN,
JAN ØSTERBY OLESEN.

SUMMARY: An Aquatic Warbler (*Acrocephalus paludicola*)* was observed and afterwards caught and ringed on 13th August 1966 on peninsula Skallingen in Western Jutland. A description of the bird and its escape behaviour is given.

HALSBÅNDTROLDAND (*Aythya collaris*)* IAGTTAGET VED SKÆLSKØR VINTEREN 1963

Vinteren 1963 var karakteriseret ved et ret udbredt isdække langs de danske kyster. Der samlede derfor store mængder svømmefugle i de sjællandske havne, som var isfrie. Dette var også tilfældet i Skælskør Havn. Her foretog jeg regelmæssige og hyppige optællinger af de fugle, der fandtes i vågen. Grundet strømmen fra noret til fjorden er vågen her ret stor, strækkende sig ca. 1000 m ud i noret.

Den 16. marts 1963, kl. 12.15–12.35 opholdt jeg mig i en have, som stødte ned til vågen. Vejret var lidt tåget, overskyet med en sigtbarhed på ca. 1000 m. Min opmærksomhed blev straks fanget af en Trolde-lignende fugl med en forholdsvis lys fjerdragt. Med 10×50 kikkert iagttog jeg fuglen nøjere, og min beskrivelse af fuglen var følgende (nedskrevet umiddelbart efter iagttagelsen): „størrelse og proportioner som Trolde (*Aythya fuligula*). Hovedform karakteristisk med højt midteparti (*theca*). Næb: sort spids, derefter lille lyst bånd, mørkt gråblå basis. Hoved: lidt utydelig hvid øjenring plus øjestrige, lys (flødehvid) omkring næbrod, især nedadtil gående jævnt over i en

temmelig lys gråbrun farve, som var grundfarven i fuglens fjerdragt. Iris mørkebrun. Lys bug. Tydeligt mørkere ryg. Undergump brun. Vingebånd sås ikke. Hovedindtrykket væsentligt lysere end Trolldand“.

Særlig påfaldende var den fra Trolldand afvigende hovedform og den ret karakteristiske ansigts-tegning.

Jeg mente (uden at kunne konsultere nogen litteratur på stedet), at det måtte dreje sig om en hun eller ungfugl af Halsbåndtrolldand (*Aythya collaris*), hvilken art jeg er fortrolig med fra mine ophold i U.S.A., hvor arten optræder nogenlunde som Trolldand her.

Jeg forsøgte efter at have iagttaget fuglen i ca. 10 minutter at få den til at flyve op, men den svømmede blot sammen med Trolldænderne længere ud i vågen. Næste dag forsøgte jeg igen at få fuglen at se, men den lod sig ikke finde. Da isen var usikker, lod en nøjere undersøgelse af vågen sig ikke gennemføre. Jeg var alene ved iagttagelsen.

På samme dag opholdt der sig 1000 Trolldænder, 5 Taffelænder (*Aythya ferina*) og 20 Bjergænder (*Aythya marila*) i vågen, så direkte sammenligning med disse arter var umiddelbart mulig.

Der findes adskillige Trolldænder af afvigende farvetone, men hovedfaconen og den mørke iris (på dette tidspunkt havde alle Trolldænder gul iris) udelukkede, at der kunne være tale om denne art. Hoved- og næbform udelukkede ligeledes Taffel-and og Bjergand. Størrelse, næbfarve (det sorte ikke begrænset til neglen), hovedfacon og undergump udelukker Hvidøjet And (*Aythya nyroca*).

Hvor det således ubesværet kan udelukkes at have drejet sig om en af disse arter, stiller sagen sig lidt anderledes, hvad angår hybridene imellem de forskellige *Aythya*-arter. Disse former gennemgår GILLHAM, HARRISON & HARRISON, og det er dem muligt at opstille 6 forskellige former. Ingen af disse former, som er beskrevet, svarer dog til den sete fugl, selvom der er visse lighedspunkter med den såkaldte „BAER's Pochard type“, en hybrid mellem Trolldand og Hvidøjet And. Dog svarer dragtens udseende langt bedre til en hun (eller ungfugl) af Halsbåndtrolldand.

En måneds tid efter min iagttagelse havde jeg lejlighed til at gennemgå skindene af hunner og ungfugle af Halsbåndtrolldand på British Museum (sådanne skind findes ikke på Zoologisk Museum i København) og her kunne blandt andet den karakteristiske ansigtstegning og hovedform tilfulde verificeres.

Der er således næppe tvivl om, at det har drejet sig om denne art. Desværre blev fuglen ikke nedlagt, så enhver tvivl om bestemmelsens rigtighed kunne udelukkes.

I Europa var arten indtil 1963 truffet i England to gange (januar 1801, marts 1955), men i dette

år blev den iagttaget i England i såvel januar som oktober/november.

BERTEL BRUUN

SUMMARY: Ring-necked Duck (*Aythya collaris*)* seen in Denmark. – On the 16th March 1963 a female Ring-necked Duck was seen in the harbour of Skælskør, Denmark. It was in the company of several Tufted Ducks (*Aythya fuligula*). A direct comparison with this species, Pochards (*Aythya ferina*) and Scaups (*Aythya marila*) was possible on the spot. The differential diagnosis and possibility of mistake with a hybrid are discussed.

The conclusion is the bird observed was a Ring-necked Duck, a species new to Denmark.

Litteratur:

GILLHAM, E., J. M. HARRISON & J. G. HARRISON: Study of Certain *Aythya* Hybrids. – The Wild Fowl Trust's 17th Annual Report 1964–65.

HVIDBRYNET LØVSANGER (*Phylloscopus inornatus*)* I KONGE- LUNDEN PÅ AMAGER 1965.

Den 3. september 1965 fangede vi på det sydlige Amager en Hvidbrynet Løvsanger (*Phylloscopus inornatus*). Fuglen blev fanget i et hegn nær Koefoeds skole, syd for Kongelunden. Den pågældende dag rastede usædvanlig mange fugle i den tilstødende æbleplantage og hegnene omkring Koefoeds skole, især Gærdesanger (*Sylvia curruca*), Havesanger (*Sylvia borin*), Tornsanger (*Sylvia communis*) og

Hvidbrynet Løvsanger er udbredt fra Pechorafloden til de nordlige Uralbjerge, tværs over Nord- og Centralsibirien til Yenesei og Kansk, og mod nord til Sayanbjergene, videre mod øst til Transbaikalien, Ydre Mongoliet, Amur- og Ussuri-områderne, Stanovoibjergene og måske Manchuriet og Korea. Strækker sig her mod nord til Kolyma og Anadyr. Fuglen trækker igennem Kina til vinterkvartererne i Sikkim, Benegal, Assam, Burma, Malaya, Thailand, Indo-kinesiske lande og Sydkina. (WILLIAMSON 1962).

Hvidbrynet Løvsanger træffes årligt i Vesteuropa, specielt på Helgoland og Fair Isle. WILLIAMSON angiver, at arten er truffet på Helgoland i tiden fra d. 17. september til d. 9. november, og på Fair Isle i tiden fra d. 6. september til d. 29. oktober, med kulmination i septembers sidste uge. Fra Danmark foreligger tidligere fire fund, to fyrfaldne d. 11. oktober 1896 ved Hjelm Fyr og d. 19. oktober 1906 ved Lodbjerg Fyr samt to iagttagne henholdsvis d. 8. og 9. oktober 1955 ved Blaavands-huk og d. 19. oktober 1964 på Hesselø. Observationen fra Amager er således den tidligst truffet i Danmark og må, ifølge WILLIAMSON, være den tid-

ligste på efterårstræk fra Vesteuropa. Observationer, der er gjort senere end WILLIAMSON's værk fra 1962, er os ikke bekendt, hvorfor denne påstand skal tages med forbehold.

Hvidbrynet Løvsangers tilstedeværelse på Amager skyldes formodentlig den stærke østenvind i dagene op til d. 3. september. Dens optræden har samtidig været betinget af et kraftigt skyområde med regn og dis, der lå over det østlige Sjælland, og som sandsynligvis har bragt fuglens træk til op-Løvsanger (*Phylloscopus trochilus*), den sidstnævnte i overtal. Det sidste net, som vi tog ned omkring kl. 20.00, indeholdt to Løvsangere samt en ved første øjekast ubestemmelig *Phylloscopus*-art. Det var os ikke muligt at bestemme fuglen med fuldkommen sikkerhed på stedet, men da vi havde vor formodning om fuglens identitet, beholdt vi den i ca. 3/4 time, i hvilket tidsrum vi udarbejdede følgende beskrivelse:

Fuglen havde en meget tydelig gullighvid øjenbrynsstribe, der gik langt om bag øjet til nakken, for næsten at samle sig på baghovedet. Øredækfjerene var tydeligt markeret bagtil i en mørk farve. Overgumpen var lysere grøn end ryggen og halen, en karakter, der sikkert ville have kunnet ses i felten. Hele undersiden var hvid med undtagelse af det øverste af struben, der var gullig. Der var to lyse bånd på den øverste del af vingen, et kort på de mellemste vingedækfjer og et længere på de store vingedækfjer. Vingebåndene var svagest i fuglens højre side. Yderkanterne af hånd- og de yderste armsvingfjer var mørkegrønne, mens de inderste armsvingfjer havde tydelige hvide kanter og spidser, mere iøjnefaldende end vingebåndene. Vingundersiden var lys. Vingeformen var 2. håndsvingfjer lig med 6., altså 3., 4., 5. fremme og med indskæring på yderfanen af 3., 4., 5., 6. håndsvingfjer.

Det sortagtige næb var lille og tyndt, meget mindre end Løvsangerens. Benene var forholdsvis lange og tynde og lyst gullige.

Fuglen var meget mindre ned Løvsanger og med meget kortere hale. Endvidere forekom den en smule mørkere på oversiden end Løvsanger, ligesom dens næb var meget kortere og mere spinkelt. Endelig var benene tyndere og lysere og øredækfjerene mørkere farvet og synede derved tydeligere.

Ved gennemgang af Zoologisk Museums skindsamling samt litteratur, blev artens identitet fastslået med sikkerhed. Undersøgelser af skind viste endvidere, at vor fugl sandsynligvis var en gammel fugl, der endnu befandt sig i den slidte yngledragt, hvilket de relativt svage vingebånd talte for. Skind af unge fugle viste kendeligt kraftigere vingebånd, hvilket skyldes deres friskere fjerdragt. Det er kendt, at ungfuglens vingebånd ret hurtigt kan slides svage, men at de i reglen har kraftigere vingebånd end de gamle. Vor fugls forholdsvis svage

vingebånd og fuglens tidlige tilsynekomst, leder os til at tro, at det har drejet sig om en gammel fugl.

Der findes i Asien lignende arter, der kunne tænkes forvekslet med Hvidbrynet Løvsanger. Gennemgang af litteratur (WILLIAMSON 1960) viste, at disse arter kunne udelukkes.

hør den foregående nat, i lighed med de andre rastende sangere. H. P. JENSEN JOHN SANDBERG.

SUMMARY: A Yellow-browed Warbler (*Phylloscopus inornatus*)* was caught and ringed on 3rd September 1965 on island Amager near Copenhagen. On account of the faint wing-bars and the early date of occurrence it is assumed that the bird was adult. According to the statements of WILLIAMSON (1962) the species never before has been met with so early in the autumn in Western Europe. The species has been recorded four times before in Denmark.

Litteratur:

- PETERSON, ROGER et al., 1960: Europas Fugle. - København.
WILLIAMSON, KENNETH, 1962: Identification for Ringers. II. The Genus *Phylloscopus*. (B.T.O. field guide nr. 8).

SJAGGER (*Turdus pilaris*) FUNDET YNGLENDE I THY

I april-maj 1966 blev jeg klar over, at der holdt to Sjaggere (*Turdus pilaris*), åbenbart et par, til i en lille plantage umiddelbart syd for Rør by (5 km øst for Hanstholm). Flere gange så jeg Sjagjerne søge efter føde på den stedlige idrætsplads, ofte i selskab med Solsort (*Turdus merula*) og Stormåge (*Larus canus*).

Den 2. juni om morgenen opdagede jeg, at Sjagjerne fløj til en bestemt hegnspæl ud for en godt 3 m høj hvidgran, mellem hvis grene de forsvandt. Granen er led i et hegn bestående af en blanding af hvidgran og pil (*Salix sp.*) og med en underplantning af Kamtchatka-Rose (*Rosa rugosa*). Ved en nærmere undersøgelse viste det sig, at Sjaggerparret virkelig havde valgt sig dette udsatte sted til redeplads. Ved passage forbi reden hortens gerne en svag „sjagren“, -en lyd, der ret nøje kan gengives som lyden af en halvfylt æske tændstikker, der hurtigt rystes. Denne lyd gik først over i en kraftigere og mere ophidset skratten, hvis jeg gik reden nærmere eller blev stående ud for redestedet i nogen tid.

Ved besøg den 4. juni konstateredes 1 æg og 4 unger i reden. Reden var anbragt tæt mod hvidgranens stamme med to grene som understøtning.

Ynglelokaliteten for Sjaggerne ved Rær i Thy. Reden fandtes omtrent midt i det hegn, der adskiller idrætspladsen fra forgrunden.

Breeding locality of Fieldfare in Thy. The nest was found in the hedgerow in the front bordering the sports grounds.

Højden fra jordplan til redens overkant målt til 1,27 m. Tørre græsstrå hang rigeligt ned fra reden, der på indersiden var lerforet og i bunden dækket af et tørt lag græs af noget større finhedsgrad end selve skålens yderside. Lervæggen havde en bemærkelsesværdig cylindrisk indre opbygning.

HENNING SKOV besøgte reden den 11. juni om formiddagen og ringmærkede de 5 ugegamle sjaggerunger.

De følgende dage havde Sjaggerparret travlt med fodringen. Intensiteten af denne blev i et par timer den 12. juni opgjort til 13 min. i snit. Trods fodboldkamp på idrætspladsen og kattens lusken omkring i buskadset holdt sjaggerne stand. En Stær (*Sturnus vulgaris*) med flyvefærdige unger blev kraftigt attackeret, medens stærungerne fik lov at opholde sig i redens umiddelbare nærhed. Fredag den 17. juni var reden tom.

Jeg fandt det påfaldende, at jeg kun observerede én voksen Sjagger til at tage sig af ungerne, der nu opholdt sig rundt om i buskadset. Jeg fandt den 17. juni en voksen Sjagger liggende død i græsset med en hel del smådun spredt omkring sig, men ellers ikke tilsyneladende nævneværdigt beskadiget. Fuglen blev sammen med den nedtagne rede, der let lod sig fjerne, indsendt til Zoologisk Museum i København. Herfra modtog jeg et venligt brev fra hr. cand. mag. N. O. PRÆUSS, der oplyste, at fuglen, en gammel han, sandsynligvis var blevet slået af en mindre rovfugl, der havde måttet slippe taget.

Hunnen var nu alene om opfodringen. Jeg talte fire halvstore unger, af noget uensartet størrelse, siddende gemt i krattet. Den sidste kunne jeg ikke se. I ca. 14 dage opholdt familien sig i området, hvorefter den forsvandt.

Dette er det andet kuld sjaggerunger, der er blevet ringmærket i Danmark. I modsætning til de tidligere omtalte danske redefund (ERNST TORP PEDERSEN 1966), var denne rede anbragt meget

lavt og udsat. Den strenge vinter 1965-66 med det sene forår, kan muligvis være medvirkende årsag til Sjaggenes redevalg i Thy. Hr. konservator KARL V. STAUSHOLM, v. Vildsund har over for mig oplyst, at han under en tur til sit jagtdistrikt i juni måned i en klitplantage i Hjørdemål bemærkede to voksne Sjagger, der søgte føde på plantagevejen. Sammenholdt med det foregående og med oplysningen af POUL HALD MORTENSEN (1965) om syngende Sjagger den 24. maj 1963 i Tved plantage taler meget for, at sjaggeren virkelig er ved langsomt at vinde indpas i Thy.

HANS RUGÅRD POULSEN.

SUMMARY: A further breeding record of Fieldfare (*Turdus pilaris*) in Denmark. - A pair nested and raised successfully five young in Thy, Northwestern Jutland, in early summer 1966. Several observations from the last years indicates that the species is about to colonialize Jutland.

Litteratur:

MORTENSEN, POUL HALD, 1965: Iagttagelser fra Nordthy. D.O.F.T. 58: 99-115.

PEDERSEN, ERNST TORP, 1966: Første redefund af Sjagger (*Turdus pilaris*) i Jylland. D.O.F.T. 60: 95-100.

BRAMGÆS (*Branta leucopsis*) OVER KØBENHAVN

Da observation af „større“ træk af Bramgæs (*Branta leucopsis*) så nordligt som over København ikke er almindelige, kan følgende aflytninger måske have interesse: Nær min bolig umiddelbart nord for

Utterslev Mose, København, hørtes om natten d. 26. oktober 1966 kl. ca. 1.00 en flok gæs på træk i vestlig retning. Stemmerne hørtes meget tydeligt gentagne gange, og da Bramgåsen har et ret karakteristisk kald, som jeg er fortløbig med fra yngleplads på Grønland, var jeg ikke i tvivl om identifikationen af arten. Tør man anslå flokkens størrelse efter antallet af kald fra fuglene – i relation til hvor „talende“ Bramgæs på træk normalt er – bedømte jeg flokken til at være „stor“, uden at den dog havde kæmpedimensioner. Kaldene lød nemlig nogenlunde fra samme område under fuglenes bevægelse vestover, hvilket ikke, den ringe flyvehøjde taget i betragtning, ville have været tilfældet, hvis flokken havde været „tusindtallig“.

Ca. et døgn senere, samme dato kl. 23.30, gen- tog fænomenet sig samme sted. Aflytningen foreto-

ges under lignende omstændigheder. Kaldenes antal var dog lidt færre, og flokken kan måske af den grund antages at have været noget mindre.

I „Nordens Fugle i Farver“ bd. 7 omtaler FINN SALOMONSEN, at Bramgåsen de senere år synes at have lagt sin trækrute nordligere om efteråret, idet fuglene fra 1957 jævnlige iagttages på Tipperne, hvilket ikke tidligere var tilfældet, og på Nordfyn. Større flokke er desuden også iagttaget ved Saltbækvig. De omtalte to „observationer“ falder altså udmærket i tråd med denne udvikling.

BENNY GENSBØL.

SUMMARY: In two successive nights in late October 1966 flocks of Barnacle Geese (*Branta leucopsis*) were heard migrating in a westerly direction over Copenhagen.

SPREDTE IAGTTAGELSER

LILLE LAPPEDYKKER (*Podiceps ruficollis*)

Den 22. september 1966 iagttoges i en lille sø i Skærbæk Plantage i Midtjylland et par Lille Lappedykker, der flere gange fodrede 2 7–10 dage gamle unger. I søen lå endvidere 4–5 Lille Lappedykker i en brunlig dragt; disse kan eventuelt have været ungfugle fra et tidligere kuld. Regnes med en rugetid på 25 døgn kommer man til, at kuldet er blevet lagt så sent som omkring 20. august.

H. SKOTTE MØLLER.

SODFARVET SKRÅPE (*Puffinus griseus*)

En Sodfarvet Skråpe* opholdt sig ved Grenen, øst for Skagen, d. 22. og 23. august 1966. Fuglen observeredes både fouragerende ude over havet og flyvende helt inde ved stranden. Flugten var på typisk skråpemanér med hurtige vingeslag afbrudt af glideflugt. Fuglen forsvandt ofte ned i bølgedalene og fløj aldrig mere end nogle meter over vandoverfladen. Den fouragerede livligt og sås en enkelt gang med en lille fisk i næbbet, ved hvilken lejlighed den blev angrebet af nogle Almindelige Kjøver (*Stercorarius parasiticus*).

BERTIL BREIFE, THORBJÖRN SCHAFFERER.

TRANE (*Grus grus*)

Den 4. juli 1965 kl. 16.05–16.40 iagttog undertegnede en Trane ved Fjannegrønne i Nissum Fjord. Fuglen fouragerede på de mudrede flader ved fjordbredden. Aarhus Stiftstidende af samme dato nævner, at en Trane (den samme?) „i disse dage“ er set i den sydlige del af Ringkøbing Fjord.

MOGENS GLASS, KAJ HALBERG,
TORBEN NIELSEN, KNUD PEDERSEN.

HAVØRN (*Haliaeetus albicilla*)

En gammel Havørn blev iagttaget på Værnengene ved Ringkøbing Fjord d. 13. marts 1966.

KURT HANSEN, ELIF SØRENSEN.

En ung Havørn blev iagttaget på lyngområderne lige nord for Skagen d. 21. og 22. august 1965.

BERTIL BREIFE, THORBJÖRN SCHAFFERER.

STORKJOVE (*Stercorarius skua*)

En ung Storkjove* (hun) blev skudt d. 25. september 1966 på Hesterodde ved Øster Assels, Mors.

NIELS-OLE S. PEDERSEN.

SØKONGE (*Plotus alle*)

To Søkonger* blev iagttaget liggende på havet uden for Grenen, øst for Skagen, d. 22. august 1965. Fuglene var i vinterdragt.

BERTIL BREIFE, THORBJÖRN SCHAFFERER.

ODINSHANE (*Phalaropus lobatus*)

Den 31. maj 1966 iagttoges en Odinshøne på Enø Overdrev. Fuglen færdedes sammen med Alm. Ryler (*Calidris alpina*).

A. SCHAT KIELBERG.

NATRAVN (*Caprimulgus europaeus*)

Den 18. oktober 1966 blev en Natravn dræbt af en bil i Vesterskov på Asnæs-halvøen ved Kalundborg. Det drejede sig om en ungfugl i god foderstand.

SKESTORK (*Platalea leucorodia*)

En gammel Skestork blev iagttaget på engene på Bognæs, Roskilde Fjord, d. 1. juni 1966. Den færdedes sammen med en flok Fiskehejrer (*Ardea cinerea*).

FREDDY JENSEN.

SALOMONSEN (Nordens fugle i farver, bd. 7, København 1963) anfører, at Natravnen normalt forlader landet medio september – enkelte til primo oktober. Iagttagelsen er interessant derved, at fuglen efter alt at dømme var sund og rask, og at en kortere kuldebølge med temperaturer i nærheden af frysepunktet herskede over det meste af Skandinavien ultimo september. Til gengæld var temperaturerne i første halvdel af oktober højere end normalt. MAGNUS BANG HANSEN.

SORTSTRUBET BYNKEFUGL (*Saxicoja torquata*)

En Sortstrubet Bynkefugl*, han, blev iagttaget på Værnengene ved Ringkøbing Fjord d. 13. marts 1966. KURT HANSEN, EILIF SØRENSEN

MUNK (*Sylvia atricapilla*)

En Munk (♂ juv.) blev d. 22. december 1966 fanget i en ruse i Hobro. Lokkeføden i rusen bestod af brød, frø og æbler. Fuglen blev ringmærket og kunne dagen efter stadig observeres på samme lokalitet; den forsvandt derefter og har ikke ladet sig agttage senere. HENRIK BRANDT, STEN PALM.

SILKEHALE (*Bombycilla garrulus*)

En Silkehale hørtes og sås i Snogebæk på Bornholm 22. juni 1966. Fuglen blev forfulgt af en Landsvale (*Hirundo rustica*). Iagttagelsen må utvivlsomt ses i sammenhæng med den kraftige vintereinvasion. G. ANDERSEN.

Anmeldelser

HELMUTH O. WAGNER: Meine Freunde, die Kolibris. Streifzüge durch Mexiko. Forord af KONRAD LORENZ. (158 pp., 40 tekstfigurer, 6 dobbelte sorttavler.) – Paul Parey, Berlin & Hamburg 1966. Pris: DM 18,60.

Forf. opholdt sig i Mexico i en årrække, bl.a. under 2. Verdenskrig, og han brugte tiden godt til faunastudier og indsamlinger til forskellige museer. Han skaffede insekter og edderkopper i meget store tal, og endvidere samlede han en halv snes tusind små pattedyr, navnlig mus, og ca. 4000 fugle. Kolibrierne havde hans særlige interesse, og han har offentliggjort et dusin afhandlinger om dem, en enkelt i Mexico, resten i U.S.A. og Tyskland. Han ønskede imidlertid at gense sine gamle revirer og genopfriske erindringerne, og 1962 rejste han på ny til Mexico. Den foreliggende bog er et resultat af denne ekspedition. Den skulle ikke være nogen „skrivebordsbog”, og den er heller ikke blevet det; en del udkast er blevet til „im Schatten einer mächtigen Kandelaber-Kaktee”, og det præger teksten, som er en levende beskrivelse af landskaber og tildragelser og fugle, mest, men ikke udelukkende kolibrier, hvis færden bliver belyst på fængslende måde, rigt illustreret med nydelige og instruktive tegninger og meget smukke fotografier. LØPP.

DAVID ARMITAGE BANNERMAN & W. MARY BANNERMAN: Birds of the Atlantic Islands. Illustrated in colour by D. M. REID-HENRY. II. A history of the birds of Madeira, the Desertas, and the Porto

Santo Islands. (XLVIII + 207 pp., 10 tavler, hvoraf 8 i farver, 1 sort og 1 kort, en del tekstfigurer.) III. A history of the birds of the Azores. (XIX + 262 pp., 14 tavler, hvoraf 7 i farver, talrige tekstfigurer.) – Oliver & Boyd, Edinburgh & London 1965–1966. Pris: 84 sh. pr. bind.

Disse to bind slutter smukt op i rækken bag bd. I, om de Canariske Øer (cf. Dansk orn. Foren. Tss. 1964, 58: 54), hvis plan de følger med bibliografier, historiske og topografiske redegørelser og med fyldige omtaler af de enkelte fuglearter, først af de ynglende og derefter af trægæsterne. I bd. 2 er naturforhold og klima på Madeira-ø-gruppen behandlet af G. E. MAUL. I 3 tillæg omtales ubekræftede og utilfredsstillende angivelser samt rettelser og tilføjelser til bd. I; her er dels nogle oversete værker nævnt, og dels er nyere undersøgelser refereret, bl.a. af AXEL M. HEMMINGSEN. Den tidligere forkastede solsortform *Turdus merula agnetae* VOLSØE godtages. Desværre har korrekturlæsningen af dette afsnit været lovlig hastig, hvorved bl.a. et par upraktiske stavfejl i personnavne er blevet stående.

I bd. III er Azorernes topografi og naturforhold behandlet grundigt af JOSÉ AGOSTINHO, JOSÉ MARIA ALVARES CABRAL og HUGH PRINCE; fuglene omtales som sædvanlig af ægteparret BANNERMAN. Her vil nysgerrigheden vist ofte drages mod omtalen af områdets grå dompapform, der engang var skadedyr, men som faktisk ikke er set i live af kompetente iagttagere siden november 1927. Forff. søgte den ivrigt, men forgæves; på grundlag af stedlige folks udsagn er der dog stadig betydelig